

Aan
De minister van Financiën en Overheidsorganisatie

Adres kantoor Curaçao
De Rouvilleweg 39
Willemstad, Curaçao
Telefoon (+5999)4619081
Telefax (+5999) 4619088

Adres kantoor Sint Maarten
Frontstreet 26
Convent Building
Philipsburg, Sint Maarten
Telefoon (+1721) 5430331
Telefax (+1721) 5430379

Contactpersoon
Jürgen Naarendorp
Datum
27 januari 2017
Ons kenmerk
Cft 201700015
Pagina
1/5

Telefoonnummer
+5999 4619081
E-mail
info@cft.cw
Uw kenmerk

Bijlage

Adres kantoor Aruba
L.G. Smith Boulevard 68
La Piccola Marina
Oranjestad, Aruba
Telefoon (+297) 5832800
Telefax (+297) 5822224

E-mail info@cft.cw
Internet www.cft.cw

Onderwerp
Advies op basis van artikel 11.2 LAft op de vastgestelde begrotingswijziging 2016

Geachte heer Bermudez,

Op 13 januari 2017 heeft het College Aruba financieel toezicht (CAft) de vastgestelde begrotingswijziging 2016 ontvangen van Aruba. Conform artikel 11 lid 2 van de Landsverordening Aruba tijdelijk financieel toezicht (LAft) ontvangt u hierbij het advies van het CAft op deze begrotingswijziging.

Oordeel

In de vastgestelde begrotingswijziging 2016 wordt een tekort van de collectieve sector van 2,0% BBP gepresenteerd waarmee aan de tekortnorm van 2,0% voldaan wordt. Aruba heeft in een ambtelijk overleg in januari van dit jaar aangegeven dat na het vaststellen van de begrotingswijziging bekend werd dat het resultaat van Aruba Tourism Authority (ATA) over 2016 waarschijnlijk lager zal uitvallen en neerwaarts bijgesteld zal moeten worden van AWG 7,4 miljoen naar circa AWG 4,0 miljoen hetgeen neerkomt op het overschrijden van de tekortnorm met 0,1%-punt BBP.

Rekening houdende met het verslechterde resultaat van ATA zal Aruba uitkomen op een tekort van 2,1% BBP. Met een geringe overschrijding van 0,1%-punt BBP voldoet Aruba nagenoeg aan de LAft-norm van 2,0% BBP. Het daadwerkelijk gerealiseerde financieringstekort 2016 zal eerst uit de vierde uitvoeringsrapportage en vervolgens uit de jaarrekening 2016 moeten blijken. Alsdan zal blijken of voor de lichte overschrijding gecompenseerd zal moeten worden conform artikel 17 van de LAft. Vooralnog zijn er geen indicaties dat de voorlopige conclusie voor 2016 zal wijzigen.

Toelichting

Aanbevelingen ontwerpbegrotingswijziging 2016

In de Memorie van Toelichting (MvT) van de vastgestelde begrotingswijziging 2016 wordt ingegaan op de aanbevelingen die gedaan zijn door het CAft in het advies op de ontwerpbegrotingswijziging 2016 (Cft 201600224):

1. Als uit de derde uitvoeringsrapportage blijkt dat de realisatie van de middelen niet op schema ligt dan dient de middelenaanwas en met name die van de indirecte belastingen aangepast te worden en daarnaast dient deze in het licht van de neerwaarts bijgestelde BBP-cijfers beter onderbouwd te worden in de door de Staten goed te keuren begrotingswijziging 2016.
2. Stuur de definitieve versie van de gevraagde financiële risicoanalyse van de heropening van de raffinaderij voor de begroting zo spoedig mogelijk naar het CAft op.
3. Voor realisatie van de meerjarige begrotingsramingen zal daadwerkelijke implementatie van het eerder voorgenomen gehele pakket van saneringsmaatregelen noodzakelijk zijn. Een zeer belangrijk onderdeel daarvan vormt het structureel beheersen van de personeelskosten. Het CAft adviseert dat Aruba concreet beschrijft hoe het door haar opgestelde besparingsplan, waaronder de jaarlijkse besparing van 5% op personeelskosten, daadwerkelijk geïmplementeerd en geïntensiveerd gaat worden.
4. Draag zorg voor de structurele monitoring van de financiële situatie van overheidsentiteiten om de continuïteit hiervan veilig te stellen. Beter inzicht in de financiële huishouding van de overheidsentiteiten is noodzakelijk om te kunnen beoordelen of dividenden en of winstuitkeringen als realistisch en verantwoord beschouwd kunnen worden.

Hieronder wordt puntsgewijs ingegaan op deze aanbevelingen.

Ad. 1

Bij dit advies had het CAft nog vraagtekens bij de middelengroei. Inmiddels is uit de derde uitvoeringsrapportage 2016 duidelijk geworden dat Aruba tot en met september redelijk op schema ligt met een middelengroei van 72,2%. Uit de vierde uitvoeringsrapportage zal moeten blijken of de middelenaanwas ondanks de economische groeivertraging conform begroting zal zijn.

Ad.2

Het CAft heeft inmiddels de definitieve versie van de impact- en risicoanalyse ontvangen en hierop gereageerd in het advies op de vastgestelde begroting 2017 (Cft 201700004).

Ad. 3

Ten aanzien van de aanbeveling over het structureel terugdringen van de personeelskosten is in de MvT het actieplan van Departamento di Recurso Humano (DRH) nader toegelicht. Gezien de onderrealisatie van 23% tot en met september 2016 van deze saneringsmaatregel wijst het CAft nogmaals op het belang van het uitvoeren van het voorgenomen pakket van saneringsmaatregelen, met name het structureel terugdringen van de personeelsuitgaven.

Ad. 4

Het CAft vindt het een goede ontwikkeling dat in de MvT enkele kerncijfers van 2013 tot en met 2015 van de overheidsentiteiten Aruba Airport Authority N.V. (AAA), Setar, Elmar, WEB en Utilities zijn opgenomen. Hiermee is een eerste stap gezet om inzicht te geven in het financiële situatie van de overheidsentiteiten. De continuïteit van deze entiteiten is afhankelijk van een structureel financieel gezonde situatie. Om een volledig beeld te krijgen van de financiële situatie van de overheidsentiteiten is het van belang om te beschikken over de jaarrekeningen van alle overheidsvennootschappen, instellingen voortvloeiende uit de wet en instellingen waaraan subsidie, kapitaal, leningen of garanties zijn verstrekt. Door het CAft is een eerste selectie gemaakt van de tien overheidsentiteiten met de sterkste relatie met de landsbegroting. Het betreft: Aruba Airport Authority N.V. (ATA), Aruba Ports Authority N.V. (APA), Utilities N.V., Setar N.V., Arubus N.V., Free Zone Aruba N.V., Post Aruba N.V., Compania Arubano di Petroleo N.V. (CAP), Dienst Openbare Werken (DOW) en Serlimar. Inmiddels is de regering per brief om de jaarrekeningen van deze overheidsentiteiten gevraagd.

Financieringstekort collectieve sector

De recentelijk bijgestelde resultaten van ATA leiden ertoe dat 2016 naar verwachting met een tekort van 2,1% BBP wordt afgesloten. Het tegenvallend resultaat van ATA resulteert in een verslechtering van 0,1% BBP van het financieringstekort. Nadat de begrotingswijziging 2016 werd vastgesteld, werd bekend dat de resultaten van ATA neerwaarts bijgesteld dienen te worden.

Hiermee wordt het belang van het monitoren van de resultaten van de gehele collectieve sector, en dus ook dat van ATA, aangetoond. Het CAft benadrukt wederom het belang van het verwerken van de resultaten van alle entiteiten binnen de collectieve sector in de uitvoeringsrapportages. In de derde uitvoeringsrapportage was het voorlopig resultaat van ATA nog onbekend.

Exploitatierkening en kapitaalrekening

De vastgestelde begrotingswijziging 2016 laat een geringe verslechtering zien van de exploitatierkening van AWG 0,2 miljoen. Binnen de kapitaaldienst worden kapitaaluitgaven voor herstelwerkzaamheden als gevolg van de waterramp gedaan ter grootte van AWG 4,5 miljoen. Deze investeringsuitgaven worden, uit verkregen informatie, nagenoeg geheel gedekt door eigen middelen.

Aruba geeft aan dat het door een positieve liquiditeitspositie van het Land de nodige investeringen voor herstelwerkzaamheden heeft kunnen financieren. Het CAft constateert op basis van de derde uitvoeringsrapportage 2016 dat de hoogte van de maandelijkse liquiditeitspositie van Aruba volatiel is. Uit de vierde uitvoeringsrapportage zal moeten blijken welk effect deze kapitaaluitgave op de liquiditeitspositie heeft gehad.

Middelenraming

Tijdens recent ambtelijk overleg is aangegeven dat de middelenrealisatie tot en met november 2016 inmiddels 91,0% bedraagt, waarbij de meevallende winstbelasting compenseert voor achterblijvende inkomsten bij de andere belastingcategorieën. Dit maakt het voldoende aannemelijk dat de geraamde middelen aan het eind van het jaar ook daadwerkelijk gerealiseerd zullen zijn. Dit sluit aan op het eerdere advies op de derde uitvoeringsrapportage (Cft 201600259) waarin het CAft aangeeft dat met een middelenrealisatie van 72,2% tot en met september 2016 de begroting iets achter loopt op schema. Onderstaand worden de realisatiecijfers van een aantal grote belastingsoorten weergegeven.

Tabel 1: Overzicht realisatiecijfers belastingsoorten

	Begroting 2016	t/m september 2016	Uitputting (%)	t/m november 2016	Uitputting (%)
Loonbelasting	270,0	190,2	70,4%	229,7	85,1%
Inkomstenbelasting	0,0	-/-7,6		-/-7,6	
Winstbelasting	195,0	185,6	95,2%	226,8	116,3%
Grondbelasting	59,5	33	55,5%	38,7	65,0%
B.B.O.	112,0	69,7	62,2%	84,5	75,4%

Verslechtering BBP in relatie tot belastinginkomsten

De MvT gaat in op het CAft advies om bij een significante neerwaartse BBP bijstelling door de Centrale Bank van Aruba (CBA) de belastingramingen daarop aan te passen. Gesteld wordt dat de realisatie van de indirecte belastingen tot en met september 2016 in vergelijking met dezelfde periode een jaar geleden laat zien dat een verslechtering van de economie niet hoeft te leiden tot minder belastinginkomsten. Voorts geeft Aruba aan dat de BBP componenten zoals private consumptie, private investeringen en de import van goederen en diensten wel een positieve ontwikkeling doormaken en dat de realisatie van de indirecte belastingen hierdoor positief beïnvloed wordt. Tot slot wordt gewezen op de invorderingsacties en overige acties in de heffing en controle. Het CAft neemt kennis van deze argumenten en herkent zich ook in de mogelijke effecten van de genomen mitigerende maatregelen. Echter, mede gezien de middelenrealisatie in 2015 wordt in het kader van behoedzaam ramen geadviseerd om zichtbaar rekening te houden met de algemeen geaccepteerde correlatie tussen economische groei en indirecte en directe belastingen. Economische groeivertraging leidt doorgaans tot lagere belastinginkomsten.

Kenmerk
Cft 201700015
Blad
5/5

Daarnaast dragen incidentele meevallers, mede als gevolg van onlangs ingevoerde aanpak extra gerichte invorderingsacties, niet bij aan het structureel op orde brengen en houden van de overheidsfinanciën.

Mocht u behoefte hebben aan een toelichting op dit schrijven dan is het CAft graag bereid die te geven.

In de verwachting u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
De voorzitter van het College Aruba financieel toezicht

prof. dr. A.F.P. Bakker

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:
De minister-president van Aruba
De directeur van de directie Financiën van Aruba